

JORDI SOLER

El tren d'Olot, una visió lúdica d'un carrilet desaparegut.

El calvari de la fotografia de premsa

Un dels camps en què la fotografia es veié desplaçada amb la guerra és el de la premsa escrita. Fins a l'entrada de les tropes feixistes la imatge havia guanyat espais en diaris i revistes i jugava un paper destacat, fins que amb la victòria franquista, la censura i la penúria s'encarregaren de fer-la caure a l'oblit. *El Pirineo*, òrgan oficial de la Falange i únic periòdic que s'editava a la nostra ciutat, era compaginat com un pa de text, on els dibuixos —normalment les caràtules dels herois de la *Cruzada*— i els positius —accions espectaculars dels soldats alemanys o festes de victòria retratades per Baltasar Solà— es perdien entre titulars de les tones de vai-

xells enfonsades pels submarins de Berlín.

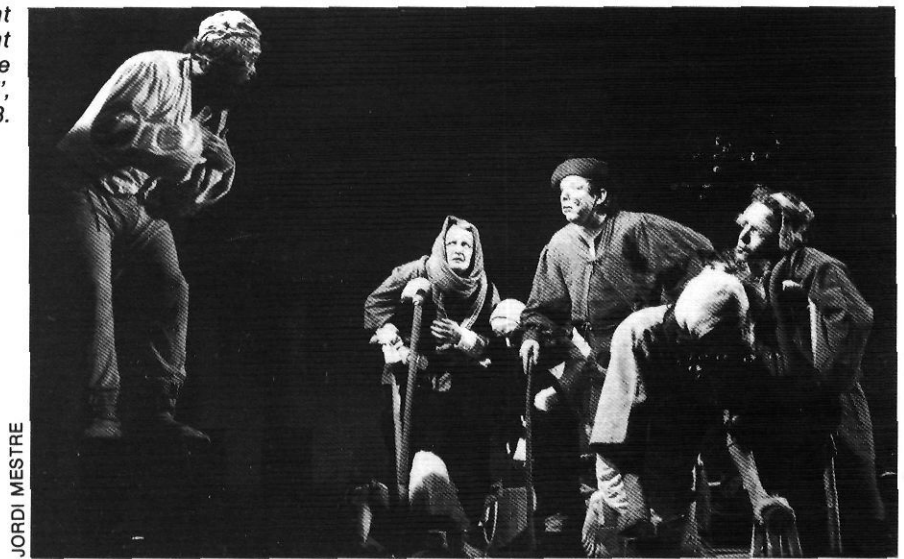
L'any 1943, *El Pirineo* passà a nomenar-se *Los Sitios*, i el canvi de nom portà un canvi de la compaginació. La maquetació s'alleugerí, les fotografies es multiplicaren, però els temes es repetien. Peus de foto com "*Disparando contra los soviéticos*", "*Campeonatos de natación de las juventudes hitlerianas*", o "*Espanoles en la división azul*", farceixen el paper i es reparteixen les planes amb les imatges hieràtiques dels pròcers locals. El curs de la guerra, la derrota de l'eix i la nova situació internacional, es veu reflectida a les planes del rotatiu. Les brigades americanes i angleses comencen a treure el cap i les caràtules són reemplaçades per

altres positius on es mostra l'adhesió del poble a les autoritats, un esgraó més del dirigisme cultural que es vivia en aquell moment.

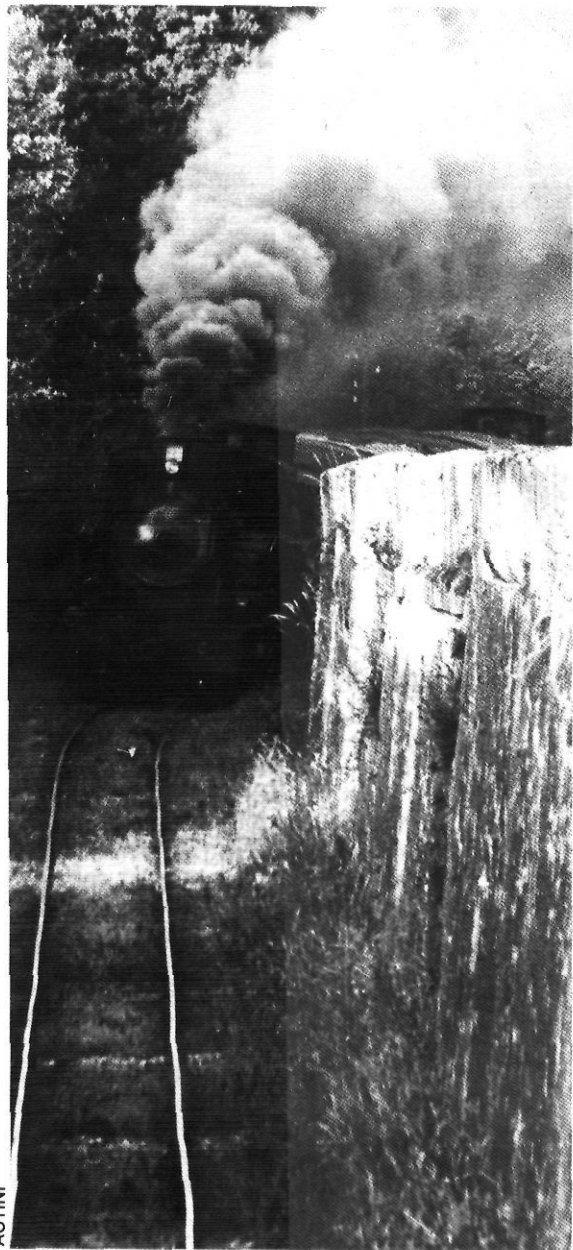
Al final del primer lustre dels anys 40 Solà ha estat substituït per Iberò, home que fotografiarà molt poc en premsa, car aviat es veurà rellevat per Sebastià Martí, primer, i per Narcís Sans, més tard.

Amb l'inici de la nova dècada, els tractaments gràfics s'acuren. El fotògraf, encara no professional en el camp de la premsa, intenta trobar un llenguatge específic. Sans, mimat i cobejat per les autoritats, protegit de l'alcalde Ordís, treu la màquina al carrer i en copsa reportatges vius, i amb la seva peculiar manera de treballar, omple planes i més planes de *Los Sitios*, on pu-

El TEI de Sant Marçal representant l'obra "Retaule d'amor i de mort", l'any 83.

JORDI MESTRE

ACTINI

JORDI SOLER

L'escultor Carrera davant el vell àngel de la Catedral.

El darrer viatge del tren d'Olot.

blica des de processons fins a festes militars, governadors civils i *Jefes provinciales del movimiento*.

Al final dels 50, es pot parlar d'una relativa normalització. Ha augmentat el poder adquisitiu, la situació internacional ha variat, el règim ha obert un xic la mà i així ens podem trobar Fidel Castro i Ernesto Che Guevara entrant victoriosos a l'Havana, en una portada que sembla predir un cert canvi. El 21 d'abril del 1964 el rotatiu enceta una nova etapa. La imatge gràfica guanya terreny a poc a poc. En Pablo García Cortés, més conegut com Pablito, *pied noir* arribat d'Algèria, on havia participat en la guerra com a fotògraf de l'*Eco d'Oran*, ha aterrat amb algunes idees i la fotografia, més que complement del text, comença a tenir una valor per si ma-

FOTÒGRAFS GIRONINS

El poeta Rafael Alberti en el transcurs d'un recital al teatre Municipal de Girona, el maig del 79.

J.M. OLIVERAS

JORDI SOLER

Les "cases de l'Onyar", molt abans de pintar-les.

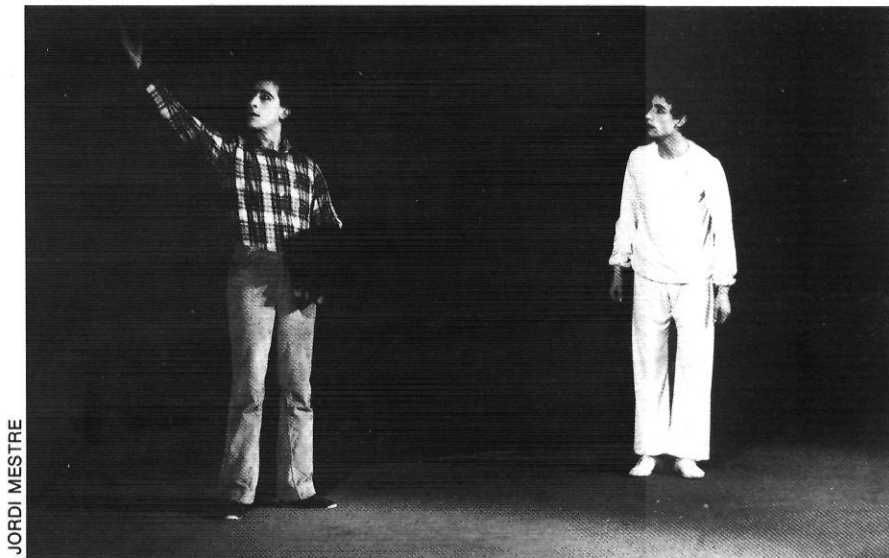

CARLES VIVÓ

La fotografia al servei de la imaginació.

teixa. És un bon signe per una ciutat que dos anys més tard es veurà sorpresa amb l'aparició d'una nova revista, de nom *Presència*.

Des de la primera portada la nounada publicació deixa clar que la fotografia hi jugarà un paper fonamental. Les creacions de l'equip "Els Gralls" —Jordi Soler, Lluís Bonaventura i Sebastià Martí fill— trenquen els esquemes del moment, obren una escletxa i fan un pas cap a la fotografia social. El vell adagi que diu que "*una imatge val més que mil paraules*" comença a tenir un altre sentit i és plenament assumit per l'equip encapçalat per Narcís Jordi Aragó, el qual s'atreveix a presentar portades despulades de text —molt significativa la de Jordi Soler mostrant les escales de la catedral— i fa que les fotografies

JORDI MESTRE

El TEI de Sant Marçal representant una escena del "Somni d'un estudiant".

El fotògraf de premsa retratat per un altre fotògraf.

RAFAEL BOSCH

actuïn com a denúncia, com a fuets inspiradors de textos —estat de les carreteres, les inundacions— i de números especials.

El 3 de juliol del 1971, a les planes del setmanari es recull un article de Josep Maria Balcells titulat "Artistes truncats, homes trencats", que parla de la bodega Bohemia de Barcelona. Les il·lustracions les signa Jordi Mestre. Un dels grans fotògrafs socials gironins es dona a conèixer. Ell, juntament amb els membres d'Actini —Josep Maria Boladeres i Ramon Vilà—, en Jordi Soler, en Carles Vivó, en Josep Maria Oliveres i més tard en Joan Comalat, formaren un primer nucli que revolucionaria la fotografia i la imatge gràfica a Girona. A la meitat dels setanta, la mort del dictador obrí noves possibilitats, la censura

DANI DUCH

Fotògraf mirant l'objectiu d'un col·lega.

JORDI SOLER

Escena urbana a la Rambla de Girona.

DANI DUCH

Augusto Pinochet, el dictador xilè.

fou abolida, el famós carnet de responsabilitats també, i els professionals sense botiga pogueren començar a crear i a treballar. Noves publicacions, com l'*Avui*, o *El Periódico*, s'interessaren per captar fotògrafs gironins com a col.laboradors.

Al principi del 1979 apareix *Punt Diari*. La seva concepció oberta i moderna, el paper que el disseny d'Enric Marquès hi fa jugar a la fotografia, revolucionen la premsa; és com el triomf de la imatge. Encara que inicialment la part gràfica és encarregada al taller Desalt, les noves necessitats propicien l'aparició i la consolidació de nous professionals, com Joan Comalat, Dani Duch, Joan Castro, Carles Sans i més recentment Manuel Lladó, Xavier Ruiz o Lluís Vilardell. Paral·lelament, l'altre rotatiu gironí, *Los Sitios*, adopta una compaginació moderna, clara i amb molta foto, i a més es transforma en *Diari de Girona*, capta alguns noms que havien començat treballant pel *Punt*, i veu com Pablito es retira. Finalment, al cap de 50 anys, la fotografia recupera una posició destacada a la premsa escrita.

JOAN CASTRO

Els incendis de l'Empordà de l'any 85.